Štev. 223 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v torek 20. septembra 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

EDINOST

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov, mm po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Zmagujoča resnica

V zadnji številki našega lista smo priobčili vest, da je spor radi članka »Vitezom ognja« poravnan. S tem bi bila osebna stran te zadeve rešena. Stvar sama pa — in to je za slovensko javnost edino merodajno — je ostala neizpremenjena. Niti za las se naš list ni umaknil od svojih trditev, da je Ivan Bon, ki je izkopaval mrliče na hribu Cappucciu, Italijan. Čast našega ljudstva nam nalaga dolžnost, da gremo tej stvari do dna. Radi dogodka na Cappucciu je prišla namreč na naš narod ena največjih nesreč, ki je vzela tržaškemu slovenstvu njegovo zadnje kulturno središče. Dobro ime našega ljudstva je bilo v najširši italijanski javnosti omadeževano. Na podlagi neresnične vesti so skalili poštenj sloves Slovencev in jih izročili občemu zaničevanju.

To je vzrok, da je postala narodnost Ivana Bona politična zadeva. Sicer bi nas njegova narodnost prav malo brigala.

Tako je pa stvar za nas važna in mi je ne izpustimo iz rok, dokler ne bo tudi italijanski javnosti na dlani dokazano, da se nam je zgodila velikanska krivica. Vsak poskus, ki bi hotel zabrisati dejstveni stan, bomo z vso odločnostjo zavrnili. Če imamo resnico na svoji strani, si ne bomo dali mašiti ust od nikogar.

Če kdo more, naj nam ovrže dejstva, ki jih predlagamo v nastopnem sodbi javnosti.

Oče Ivana Bona se je rodil leta 1866 v Rutarsu, mali vasici na **Furlanskem.** On, njegov oče in vsi njegovi predniki so Furlani. Ker ga domača zemlja ni mogla roditi, se je preselil pred kakimi tridesetimi leti v Medano, kjer je postal kolon na gosposkem zemljišču. Ostal je v Medani nad 16 let. Živel je tam med našim ljudstvom, a v celi dolgi dobi se ni mogel naučiti slovenskega jezika. Govorili smo sami z očetom Bona. Pravil nam je, da je hodil tekom celega svojega bivanja v Medani k maši v Krmin, ker ni razumel domače slovenske pridige. »Le dvakrat ali trikrat na leto sem bil pri sv. maši v Medani.« In če zanese starega Bona danes pot v Medano, govori slovenski župan z njim vedno le furlansko.

Njegova žena je res slovenskega roda, toda že iz mladih let je služila pri furlanskih gospodarjih. S svojim možem je morala govoriti vedno furlansko in danes ji slovenski jezik ne teče več. Govorili smo z njo osebno. Pravila nam je, da ji slovenščina gineva iz spomina. Sporazumeli smo se z njo v furlanščini.

Družina Bon je imela 8 otrok. Le starejši sin Ivan in ena hči sta dokončala v Medani slovensko ljusko šolo. Drugih šol pač v tej vasi ni bilo. Tudi mi smo morali obiskovati nemške šole v Gorici, a zato še zdaleka nismo bili Nemci. Nobeden izmed ostalih otrok ni končal slovenskih šol. Družina se je bila med tem preselila v furlansko vas Zdravščino, kjer prebiva že 14 let. Tri Bonove sestre ne razumejo niti besede slovenščine. V družini govorijo le furlanščino. Dopisujejo pa si **vsi** člani družine **izključno v italijanščini.** Glede Ivana Bona samega pa sledeče. On je bil sicer v slovenski šoli, toda noče niti slišati slovenkega jezika. Njegova mati je v razgovoru, ki smo ga imeli z njo, izjavila v furlanščini: »Da Vam povem po pravici, moj Giovanin naravnost prezira Slovence. On noče niti slišati tega jezika. Ko je bil jezen, me je dostikrat zmirjal s ščavo.«

Poudariti moramo, da si dopisuje Ivan Bon s svojo družino in družina z njim **izključno v italijanščini.** Imamo v uredništvu originalna pisma, ki jih je pisal Ivan Bon svojim sestram, svojemu očetu in **svoji materi.** Vsa pisma so pisana v italijanščini. Italijansko je pisal Bon svoji družini pred vojno, med vojno in po vojni. Pred nami ležijo italijanka pisma, ki jih pošiljal Ivan Bon svojemu očetu iz gališke fronte. Tudi v teh hudih časih, ko je bil vsak Italijan v avstrijski armadi gledan kakor izdajalec in je bilo nevarno kazati svoje italijansko narodnost, je pisal Bon družini v italijanskem jeziku. Pisanje nosi pečat: Feldpostamt 48 — 12. nov. 1915. Vsa ta pisma so v uredništvu vsakomur na vpogled.

Zato je stopil tudi pozneje Bon v italijansko legijo, ki se je imela bojevati na strani Italije proti Avstriji. Prišel je s to legijo iz Rusije v Italijo in ostal tam do meseca marca tega leta. Mati Bonova nam je pravila, da je hotel njen sin ostati stalno v Italiji. Nastaniti se je hotel v Torinu, kjer ima svojo zaročenko. Naravno je potem takem, da je Ivan Bon izjavil na sodniji, da je njegov jezik: **italijanščina.**

Če našim nasprotnikom še to ne zaošča, jim povemo nekaj, kar jim bo zaprlo sapo. Pred nami leži volivna legitimacija Ivana Bona. Na njej stoji pečat: Comune di Sagrado. Podpisan je il sindaco cav. Visintin. Datum: 15. aprile 1921. S to legitimacijo je šel na volišče Ivan Bon in oddal tam svojo glasovnico. Da je Bon volil, to se da dognati iz uradnih dopisov. Ne vemo, kateri stranki je oddal svoj glas. Eno pa vemo, da Jugoslovenska narodna stranka v Zdravščini ni dobila **niti enega glasu.**

Iz preobilice dokazov smo si izbrali le nekatere. O zadevi Bon imamo pa še spregovoriti važno besedo.

Jugoslavija

Sedemesetletnica Ivana Hribarja

LJUBLJANA, 19. Danes praznuje Ljubljana in z njo vsa Slovenija sedemdesetletnico svojega nekdanjega dolgoletnega župana in sedanjega kraljevega namestnika Ivana Hribarja.

Ivan Hribar je sin slovenske kmetske družine. Rodil se je 19. septembra 1851. v Trzinu pri Domžalah na Gorenjskem. Po gimnazijskih študijah v Novem mestu se je preselil v Prago, kjer se je posvetil trgovskemu študiju. Izbira je bila srečna. V Hribarju so dobili Slovenci moža, ki je uspešno gradil temelje za njihovo narodno-gospodarsko osamosvojitev. Pa tudi na političnem polju se je Hribar udejstvoval. Pripadal je ljubljanskemu občinskemu svetu od l. 1882. do l. 1910. Tedaj mu je dunajska vlada zabranila, zasesti županski stol. Dolgo let je bil deželni in državni poslanec. Od l. 1884. do l. 1887. je izdajal Hribar skupno s Tavčarjem «Slovana», revijo za politiko in leposlovje. Kakšno je bilo delovanje Ivana Hribarja na polju slovanstva in jugoslovenstva, o tem priča njegovo trpljenje od početka vojne do razsula Avstrije. V začetku vojne je držala tudi njegova pot v ječo in internacijo. Jugoslavija pa mu je prinesla polno zadoščenje. Danes sedi Ivan Hribar kot najvišji reprezentant državne oblasti v isti palači, kjer se je nekdaj kovalo zanj trpljenje in ponižanje.

Akcija za izboljšanje valute v Jugoslaviji

BELGRAD, 18. Ena izmed naredb, ki naj bi se po mnenju finančnega ministra dr. Koste Kumanudija uporabila v svrho izboljšanja tečaja dinarja, naj bi bila ukinjenje svobodne trgovine z valutami in devizami. Vsi ti posli naj bi se izključno poverili Narodni banki. V tej smeri se vodijo pogajanja, vendar pa ni prišlo do definitivnega sklepa. Zastopnik finančnega ministra Slavko Petrovič je o tem razpravljal s člani upravnega odbora Narodne banke. Danes je banka sklicala sejo upravnega odbora, na kateri bi se imelo končnoveljavno sklepati o predlogu finančnega ministra.

Druga važna odredba finančnega ministra, ki jo namerava za sedaj predlagati, bi obstajala v tem, da se trgovcem prepovedo za leto dni plačila v inozemstvo. Po računu strokovnjakov dolgujejo sedaj jugoslovenski trgovci inozemstvu okoli 250 miljonov frankov. Jugoslovenski trgovci kupujejo za vsako ceno tujo valuto, kadar poteče plačilni rok. To je poleg ostalih vzrokov istotako povod padanja dinarja. Da bi se odpravil vsaj ta nazlog, je finančni minister Kumanudi sklenil, odrediti, da se odložе za leto dni plačila trgovcev.

To bi se moglo doseči na dva načina, bodisi s tem, da bi država jamčila za vse te dolgove trgovcev, bodisi da bi jih takoj izplačala, pri čemer bi bili obvezani vsi trgovci dolžniki, da po enem letu povrnejo dotične vsote v isti moneti, v kateri jih sedaj dolgujejo inozemstvu. Tekom današnjega dne bo finančni minister izdelal definitivne predloge o odredbah za zboljšanje tečaja dinarja. Ti predlogi bodo predloženi na odobrenje ministrskemu svetu. V službenih finančnih krogih se gleda z optimizmom na nadaljni razvoj tega vprašanja. Upajo, da se bo istotako z olajšanjem izvoza mnogo storilo za zboljšanje dinarja, ter sodijo, da se bo v bodoče za izvoz pšenice plačalo samo po 20 par izvozne carine od enega kilograma; izvoz lesa bo popolnoma oproščen vsake carine.

BELGRAD, 18. Včeraj ves dan, tako dopoldne kakor popoldne, je vodil finančni minister dr. Kumanudi dolgotrajne konference z raznimi finančnimi strokovnjaki, zastopniki trgovcev in Narodne banke. Predmet konferencam je bilo vprašanje ureditve in izboljšanja valute. Finančni minister je na teh konferencah posebno poudarjal, da bo vlada odredila ostre mere proti vsem špekulantom, ki z rušenjem valute rušijo temelje države.

Narodna banka je imela sejo, kateri je prisostvoval tudi finančni minister dr. Kosta Kumanudi.

Daljše konference je imel dr. Kumanudi tudi s trgovci, posebno z zastopniki večjih belgrajskih tvrdk. Ti razgovori so dovedli glede akcije za izboljšanje valute do popolne soglasnosti. Trgovci so pristali na predlog finančnega ministra, da prevzame vlada s posebnim oddelkom pri Narodni banki izplačilo trgovskih dolgov v inozemstvo. Ukinejo se privatna trgovska izplačila v inozemstvo za eno leto. Ta rok pa se lahko podaljša. Trgovci založe pri Narodni banki v dobri valuti in po kurzu svoja inozemska plačila, Narodna banka potem izplača inozemstvu.

Prosta trgovina z devizami in valutami se ukine. V tem oziru bo izdana naredba, slična oni meseca marca 1920. Po tej naredbi bo ukinjeno nakupovanje čekov na borzah. Pravico nakupovanja ima le Narodna banka po določenem kurzu. Trgovanje z devizami je priznano le Narodni banki, drugim bankam bodo ti posli odvzeti.

Za danes dopoldne je določena seja ministrskega sveta, na kateri bo edina razprava o poročilu finančnega ministra dr. Kumanudija in njegovih predlogih.

Sprejem slovenskih kmetov v Šumadiji

LJUBLJANA, 19. »Slov. Narod« poroča: Skupina slovenskih kmetov, ki je potovala v smeri Zabrežje - Obrenovac-Valjevo - Arangjelovac, je doživela na vsej poti prave dokaze ljubezni, bratstva in simpatij. V malem Zabrežju ob Savi so bili slovenski kmetje prvikrat iskreno sprejeti. Srbski seljaki so jim priredili tako slovesno prijateljski sprejem, da so bili Slovenci do solz ginjeni. Tudi Obrenovac ni zaostal. Tam je mala šolska deca zapela v pozdrav slovenskim kmetom slovensko narodno himno »Naprej zastava Slave!« Slovesen je v Valjevu smo že poročali. Slovesen je bil tudi sprejem v Avangjelovcu. Seljaki na konjih so povsod in po vseh selih Šumadije vodili naše kmete. V Arangjelovcu jih je pozdravil prof. Milovan Ristić.

Povsod po Šumadiji niso pustili Srbi, da bi naši kmetje kaj plačevali. Z bratsko odkritosrčnostjo so jim šumadijski kmetje razkazovali svoje vinograde, svoje kleti in način umnega svojega gospodarstva.

Na Oplencu na grobišču kralja Petra Osvoboditelja so Slovenci položili krasen venec, katerega so prinesli iz Ljubljane. Venec nosi napis: »Kralju Osvoboditelju — slovenski kmetje«. Gorenjski kmet Ažman je imel na grobu Petra nadvse domoljuben in ginljiv govor. Šumadinci so ga obkolili in iskreno pozdravljali.

Čehoslovaška

Pomoč Čehoslovaške Rusiji

PRAGA, 19. List »Venkov« priobčuje poročilo zastopnika čehoslovaške vlade v Moskvi. Poročilo pravi: Sovjetska vlada je uradno izjavila, naj se zbirke darov za žrtve lakote v Rusiji pošiljajo iz Čehoslovaške naravnost na naslov delegacije v Moskvi. Sovjetska vlada pooblašča čehoslovaška oblastva, da nadzorujejo razdeljevanje čehoslovaških daril, ter jim zajamčuje polno svobodo akcije in popolno možnost dela v Rusiji. Obenem je privolila sovjetska vlada v to, da pridejo čehoslovaški zastopniki takoj v Rusijo izvrševat tehniška dela in nadzorovat akcijo za pomoč. Člani komisije bodo uživali pravico eksteritorijalnosti ter vse udobnosti, kar se tiče transporta in stanovanja. Razen tega jamči sovjetska vlada, da bo poravnala čehoslovaški vladi vse stroške, ki ji bodo nastali iz akcije za pomoč, ter ji pripoznala enake privilegije kakor Nansenu in Hoowerju.

Masaryk bo obiskal vsa večja mesta čehoslovaške republike

PRAGA, 19. Predsednik republike Masaryk obišče vsa večja mesta Moravske, Slovaške in Zakarpatske. Spremljajo ga ministrski predsednik Beneš in drugi funkcionarji. To je njegovo prvo uradno potovanje v ta mesta. Prebivalstvo se povsod pripravlja, da sprejme predsednika na čim slovesnejši način. Tako je bil sprejet v Boskovicah, mestu v bližini Brna, z velikanskim navdušenjem. Masaryk je odgovoril: »Ne bo več treba prelivati krí za svobodo, temveč treba je živeti in delati za domovino. Trajen mir in sodelovanje vseh narodov bsta najlepši sad skupnega napora.« Tudi v Brnu je sprejelo prebivalstvo predsednika z navdušenjem.

Zakaj noče Karel Habsburg v Španijo

PRAGA, 19. Pražka »Tribuna« je objavila zanimiva poročila svojega ženevskega poročevalca o vzrokih, zaradi katerih Karel Habsburg noče v Španijo.

»Pogajanja glede Karlovega prihoda v Švico — piše pražki list — so se vršila med adjutantom bivšega cesarja grofom Ledohowskim in španskim poslanikom v Bernu Regnorum. Španska vlada je stavila v svoji zadnji noti dva pogoja za Karlov prihod v državo: pri pogoj je bil, da se dajo garancije, da imajo Habsburgovci dovolj denarja za življenje v Španiji. O tem vprašanju so se vršila pogajanja tudi z madžarsko vlado, katera je tudi prosila špansko vlado, naj da zatočišče Karlu in njegovi družini. Madžarska je določila že aprila tega leta za bivšega kralja civilno listo 60 miljonov kron. Razen tega plača stroške za legacijskega podtajnika Borowiczenyja kot zastopnika ministrstva vnanjih stvari ter za markiza Pallavicinija, ki je kot dvorni kavalir prideljen spremstvu bivšega kralja.

Drugi pogoj je bil, da se za polovico zniža spremstvo bivšega kralja. Razen tega je španska vlada zahtevala seznam oseb, ki spremljajo Karla, ker ni hotela dovoliti, da bi prišel kdorkoli na Špansko pod imenom Karlovega spremljevalca.

Zdi se, da ni bilo težkoč glede prvega pogoja; pogajanja pa bi se bila kmalu prekinila zaradi drugega pogoja, ker je Karel odločno odklonil vsako vmešavanje Španije v izbiro članov za njegovo spremstvo.

V resnici Karel nikakor ne namerava zapustiti Švico. Posrečilo se mu je doseči dovoljenje, da lahko ostane v Švici tudi tekom zasedanja Zveze narodov. V Ženevi, kjer se vrši zborovanje Zveze narodov, kar mrgoli habsburških agentov in bivših c. in kr. diplomatov, ki izkoriščajo vsako priložnost, da stopijo v stik s tujimi državniki in jih poizkušajo pridobiti za načrt, naj bi se izvedlo na Madžarskem pod zaščito Zveze narodov ljudsko glasovanje za povrnitev Karla.

V kratkem prideta v Ženevo grofa Apponyi in Teleki, ki sta vneta Karlova pristaša enako kakor bivši grof Mennsdorff delegat ... avstrijske republike pri Zvezi narodov. Ti bodo poizkušali pridobiti najprej nevtralne države za idejo o plebiscitu na Madžarskem.«

Poljska

Rešitev poljske vladne krize

VARŠAVA, 19. Ponikowski, rektor politehnike in bivši naučni minister v treh prejšnjih vladah je bil imenovan za ministrskega predsednika. Ponikovski bo sestavil tehniško vlado.

Reka

Novi italijanski komisar na Reki

REKA, 19. Mesto italijanskega visokega poverjenika na Reki je začasno sprejel general Amantea.

Romunska

Za izboljšanje valute

BUKAREŠT, 19. V državni banki se je vršila seja zastopnikov velikih bank, na kateri se je razpravljajo o ukrepih za izboljšane valute. Poslala se je vladi spomenica, v kateri se predlaga, naj bi sodelovale vse banke z državo in državno banko in naj bi se dovolila olajšanja za izvažanje blaga.

Avstrija

† Alfred Jensen

DUNAJ, 18. 15. t. m. je umrl na Dunaju Šved Alferd Jensen. Pokojni je bil rojen leta 1859. v Lundu na južnem Švedskem. V Rusiji, kjer je v mladih letih bival, se je naučil ljubiti slovanske narode. Naučil se je večine slovanskih jezikov in prepotoval tudi Balkan, kjer se je navdušil za jugoslovensko kulturo ter književnost in prevedel na švedsko Prešerna. Prevel je tudi Gundulića, Mažuranića, Preradovića, »Gorski Vijenac« itd. Zadnje čase je bil tajnik za statistiko v Noblovi akademiji. Že pred vojno je napovedoval padec avstro-ogrske monarhije. Skupaj z Ernestom Denisom in Seton-Watsonom spada med največje prijatelje slovanstva. Večen mu spomin!

Novi madžarski napadi

DUNAJ, 19. Uradno. V Kirchschlagski okolici se še vedno zbirajo madžarske tolpe. Tekom madžarskega napada na Gelersdorf južno od Fürstenfelda so prišli avstrijskim orožnikom na pomoč vojaški oddelki. Mažarske tolpe so se umeknile. Vzele so seboj tudi ranjence.

Kako postopajo Madžari z avstrijskimi ujetniki

DUNAJ, 19. »Arbeiter Zeitung« objavlja dolgo poročilo, v katerem opisuje postopanje z avstrijskimi ujetniki na Madžarskem. Orožniki in finančni stražniki, ujeti v bojih pri Kirchschlagu, so bili slečeni in sezuti ter oklofutani in zasramovani, nato pa zvezani in vrženi v zapor. Med njimi sta bila tudi dva vojaka avstrijske državne brambe, katerih eden je bil obešen, a drugi na mestu ustreljen. Madžarski častniki so izjavili, da spadajo vojaki avstrijske državne brambe na vislice. Najbolj nesramno so postopali z avstrijskimi ujetniki in z avstrijskim prebivalstvom sploh Madžari ki so bili nekdaj gosti Dunajčanov, katerim so bili tedaj zelo hvaležni za zaščito.

Nemčija

Spor med Nemčijo in Bavarsko

BEROLIN, 19. Bavarski deželni zbor je sklican za 21. t. m. Na dnevnem redu je volitev ministrskega predsednika. Listi javljajo, da je bavarska ljudska stranka predložila bavarskemu deželnemu zboru predlog, da naj se izvoli državni predsednik na način, da bo predstavljal državo v mejah, predvidenih v ustavi, tako da bavarska ustava ne bo v navzkrižju s splošno ustavo. Presednik bi razen tega moral predložiti zboru listo ministrov.

Anglija

Angleško - irski spor
Odgovor ministrskega predsednika na noto De Valere

LONDON, 19. Ministrski predsednik je brzojavno odgovoril na zadnjo noto De Valere.

»Mi smo pripravljeni — pravi Lloyd George — po besedah iz mojega pisma od 7. t. m. razpravljati z Vami o najboljših sredstvih, s katerimi bi se mogel spraviti v sklad način združitve Irske in drugih držav, ki tvorijo britansko državo, z irskimi narodnimi težnjami. Ne moremo pristati na prepustitev Irske, četudi bi ta prepustitev ne imela niti najmanj uradnega značaja odpovedi zvestobe kralju, ker načelo zvestobe je podlaga ali državni zgradbi in ustavam vseh delov države. Če bi se dovolilo Vašim delegatom, da se udeleže konference kot zastopniki neodvisne in suverene države, bi to pomenilo zadati usoden udarec temu načelu. Dokler boste vztrajali pri tej svoji zahtevi, je konferenca med Vami in nami nemogoča.« Podpisan: Lloyd George.

Odgovor Lloyda Georgea je presenetil vso irsko javnost, toda v prvi vrsti De Valero samega, ki je hotel samo izzvati izjavo, da je Irska suverena država, ne da bi hotela s tem vezati Anglijo, da sprejme že pred začetkom konference kakršenkoli pogoje.

Smatra se, da nameravajo propovedovati irski škofje, da preprečijo prekinjenje pogajanj.

Odgovor De Valere

DUBLIN, 19. De Valera poudarja v svojem odgovoru na Lloyd Georgeovo noto, da imajo Sinfeinovci samo namen, doseči, da se skliče konferenca, ki naj se vrši na podlagi resnice in dejanskega stanja in ki bi mogla imeti izid, katerega oba naroda vroče želita.

Mala Azija

Z grško - turškega bojišča

ATENE, 19. Poročilo vrhovnega štaba z dne 15. septembra pravi: Na bojišču vlada mir. Sovražni oddelek, je poizkušal vdreti v naše postojanke pri Sidri Isseru. Bil je odbit in zasledovan. Poročilo z dne 16. septembra pravi: Sovražnik je poizkušal po živahni artilerijski pripravi vdreti čez reko Sangarios po mostih za silo. Naše čete so v junaških napadih pregnale n adrugi brez reke sovražne oddelke, ki so prišli čez reko Sovražnik je imel velike izgube.

Albanija

Jugoslavija in albansko vprašanje

BELGRAD, 19. Belgrajska »Tribuna« razpravlja o vprašanju albanskih meja in pravi: »Naši zavezniki so nam najprej zanikali naše pravice na severu, a sedaj nas zapuščajo na jugovzhodu, pozabljajoč žrtve, ki jih je pretrpela Srbija v vojni. Albanska država je izbrala Tirano za svojo prestolnico, toda albanska vlada nima na sebi nikakršnih znakov, ki označajo moderno državo. Albanska vlada nima določenih meja, nima priznane vlade, nima organiziranih oblastev, nima zastopnikov v inozemstvu ne rednega parlamenta. Tiranska vlada je samo orodje v rokah posameznikov in dokazuje na najbolj očiten način svojo nezmožnost, da predstavlja albansko državo. Vstaja v Albaniji se mora promatrati kot boj krščanstva proti Islamu, ki predstavlja vedno na Balkanu imperializem in despotizem.

Ko je šlo za baranjsko vprašanje, smo morali upogniti tilnik, toda sedaj, ko gre za to, da se naredi konec trajnemu vojnemu stanju in da se določijo albanske meje, sedaj nočemo in ne smemo popuščati.

Grčija in albansko vprašanje

ATENE, 19. Zastopniki vseh severnoepirskih krajev in delegati 70 društev so se sestali včeraj v Atenah h kongresu. Sklenili so pozvati grško vlado, naj takoj zopet zasede Argirokoster in Gorico na podlagi prejšnjih sklepov velevlasti in posebno na podlagi sklepa vodstva Zveze narodov v seji dne 13. januarja 1920., na kateri sta se imenovani mesti prisodili Grčiji. Zborovalci so pozvali grško vlado, naj ne sprejme nobenega drugačnega sklepa.

Ta sklep se je brzojavil Zvezi narodov in sporočil grški vladi.

Domače vesti

Ničesar se niso naučili in ničesar pozabili! Zabeležili smo že, kako so italijanski listi priznali, da so se Jugosloveni dostojno pridružili velikemu kulturnemu svetovnemu slavju Dantejeve šestoletnice. Povedali smo tudi, kako je «Sera» slavnostni članek v zagrebškem «Obzoru» označila kot «epizodo, ki nima vrstnice v minulosti». To pa v prvi vrsti zato, ker je «Obzor» ugotovil, da so se na bojiščih v Lombardiji Hrvatje borili pod tujo zastavo, «da bi ubili, kar je Dante zasadil v srca Italijanov.» Tu je napisala «Era» trditev, ki ne odgovarja resnici. Ni res, da bi bil «Obzor» prvi obžaloval potoke krvi, ki so jo prelivali Jugosloveni na italijanskih bojiščih. Resnica je namreč ta, da smo mi vsi, posebno pa v času svetovne vojne, odločno nastopali proti zasramovanju našega plemena v italijanskih listih, ki so zločine avstrijskega režima v Lombardiji pripisovali «Hrvatom». Tudi mi smo vedno naglašali, da so se Jugosloveni borili na italijanskih bojiščih pod tujo zastavo in za tuje, njim sovražne interese, ker so — **morali!!** Bili so pač usužnjeni ravnotako, kakor sta bili nekdaj tudi Benečija in Lombardija! To je resnica, ki so jo italijanski listi potvarjali in potajevali, da so mogli ščuvati italijansko javnost proti našemu plemenu! Ravno zato pa je treba tem ostrejše obsojati «Sero», da v istem članku, v katerem priznava spoštovanje, ki ga izkazujejo Jugoslovenі Dantejevemu geniju in italijanski kulturi, v katerem ponatiskuje izjavo v zagrebškem listu, da bodi pozabljeno, kar se je godilo na bojiščih Lombardije: da v istem članku ponavlja strupena očitanja, «gesta croate in Lombardia», da torej tudi ob taki svečani priliki ščuva italijanski narod proti Jugoslovenom!! — «Sera» zaključuje: «Žal, da ta obsodba («hrvatskih gest») prihaja zakasnelo in bi bilo želeti, da bi Hr-

vatje izvajali nekoliko pouka iz zgodovine, da jim kes ne bo prihajal prepozno.» — Ne, ne, to ni tako. Jugoslovenom ni prišlo spoznanje prekasno in tudi glas zgodovine so čuli in razumeli! Ali, pomagati si niso mogli, ker so bili v istih okovih, ki so nekdaj vklepali tudi Lombardijo. Pač pa je «Sera» živa priča, da izvestno italijansko časopisje ne more priti nikdar do pravega spoznanja, da se ni znalo nikdar učiti iz zgodovine, da ne zna ničesar pozabiti, najmanj pa se kesati in obžalovati krivice, ki jih je delalo in jih še dela našemu rodu! S tem zastruplja razmerje med obema plemenoma v zasmeh demokratičnega načela enakosti in tudi na škodo ugleda Italije pred svetom! Te resnice ne zna to časopisje posneti ne iz stare ne iz moderne zgodovine.

Italijanska sodba o velesemnju v Ljubljani. Organizatorji prvega velesemnja v Ljubljani so lahko ponosni na svoj uspeh. To priznavajo tudi vsi tujci, ki so obiskali semenj, med njimi tudi Italijani iz Bologne, Ferrare, Neaplja in Trsta. Trgovci iz starih pokrajin kraljestva (Italije) so z zadoščenjem ogledovali razsežno razstavo slovenskih polejdelskih pridelkov in industrijalnih proizvodov. Iskreno občudujejo Slovence in ostro grajajo italijansko vlado, da se ni brigala za to, da bi podpirala trgovce in jim olajšala prevoz blaga. Italijanski trgovci trdijo, da italijanska vlada stori vse možno, da ovira trgovino deželе. Vrednost prodanega blaga (na semnju v Ljubljani) znaša nad 300 miljonov kron. Semenj je trajal samo 10 dni in vendar so nekateri trgovci prodali vse razstavljeno blago. Drugi so dobili naročila na šest mesecev in celo za leto in dve leti. Delavna roka se bo iskala, posebno tudi italijanska, če se bomo znali približevati v medsebojnih trgovinskih stikih. Doseči je treba, da bo trgovina svobodna in da se skrčijo carine, ki dušijo naše trgovce in industrijalce. «Glejte», je rekel neki italijanski trgovec poročevalcu, «koliko povpraševanj in koliko ponudb (pokazal je kup brzojavk), ali skleniti ne moremo nobene kupčije. In to po krivdi naše vlade, ki duši deželo. Meso bi mogli prodajati po 4 lire, če ne bi hotela vlada dobiti 5 lir za kilogram. Glejte, kako jugoslovenska vlada vzpodbuja trgovce in pospešuje razvoj industrije. Velesemenj je živa priča za to.» — Opisovaje razstavo pravi poročevalec, da kaže ljubljanski velesemenj mnogolično življenje industrijalne Slovenije. Razstavljalci so skoraj izključno Slovenci. Čehov je malo, Nemcev še manj, Srbi redki in najmanj Italijanov. Umetnost se ne kaže le v skupnosti, ampak tudi v posameznostih razstave, posebno pa v lesenih zgradbah, ki so zbujale splošno pozornost. Slovenski industrialci niso na tej prvi razstavi pokazali le svojih izdelkov, ampak tudi mlade talente zadnjih let iz trgovskih in industrialnih akademij. Znamenit slovenskih pisatelj je rekel poročevalcu: **«Danes dihamo svobodno. Ni več Avstrije, ki nas je dušila.** Nikdar še nismo mogli tako izražati svojih čustev in izvirne poezije svojega naroda.» Isti pisatelj je pripovedoval poročevalcu o monumentalnem delu, ki ga pripravljajo Slovenci v proslavo šeststoletnice Danteja. Imenuje Otona Zupančiča, ljubljenca slovenske mladine, ki je prevedel V. spev Dantejeve «Božanstvene komedije». Po slikarju Kralju ilustrirano delo bo izšlo v slovenskem in italijanskem jeziku. Slovenska izdaja bo vsebovala dela italijanskih pisateljev, italijanska pa dela slovenskih «dantistov». To delo bo kazalo nov napredek slovenskega slovstva, ki od leta 1848. ni imelo — vsled nemškega vpliva — tako ozkih stikov z Italijo. «Če bi hotel — je rečeno na koncu poročila — izraziti svoje vtise v tem pogledu, bi rekel, da se Slovenci bližajo lojalnemu priznavanju tega, kar Italija predstavlja na vsakem polju človeškega snovanja. In to je tolažljiv znak!» — Taka hvala Slovencem in njihovemu gospodarskemu napredku iz ljubljanskega peresa povodom ljubljanskega velesejma bo zvenela čitateljem gotovo kot veliko presenečenje. Strmeli pa bodo, ko jim povemo, da smo vse to čitali v **«Popolo di Trieste»** od sobote, 17. t. m. na prvi strani!

Zahvala. Vsem proseškim vaščanom, ki so darovali za pogreb pokojne moje žene, Ivane, rojene Briščkove, stanujoče v poslednjem času v Trstu, 202 liri in 35 cent., se iz srca zahvaljujem. **Peter Caharija.**

Pevsko društvo «Kolo» ima **danes** ob 10. uri predpoldne svojo pevsko vajo.

Ljubljanski mestni dekliški licej in z njim združeni oddelki. Ravnateljstvo objavlja: Rok za vpisovanje, za spreemne izpite, za pričetek šolskega leta na mestnem dekliškem liceju, na obeh ženskih gimnazijah in na ljudski šoli, je predložen na 28. septembra t. l.

Šentjakobski športni odsek. Vabijo se vsi ljubitelji nogometne igre, da se udeležè sestanka, ki se bo vršil v sredo, 21. t. m. točno ob 20. v dvorani DKD. Odbor.

Dramatični krožek šentjakobske čitalnice. Vsi oni, ki so igrali pri «Snegulčici» so naprošeni, da se zglase danes popoldne ob 3. uri v dvorani DKD.

Iz tržaškega življenja

Spopadi med procesijo. V nedeljo popoldan okoli 5. ure po končani popoldanski službi božji se je pomikala med zvonenjem izpred stolne cerkve pri sv. Justu procesija v proslavo petindvajsetletnice kronanja Matere sedmih žalosti. Procesija, kateri so prisostvovali tržaški škof Bartolomasi, poreški škof Pederzzoli, reški škof, patrijarh iz Benetk, duhovništvo iz Trsta, Istre in Goriške, razne katoliške korporacije in nad 8000 oseb, se je pomikala po ulici S. Giusto. Ko je dospela procesija par metrov pred ulico Sv. Mihaela, je bila izžvižgana od večje gruče fašistov. Mir so napravili šele mestni stražniki, ki so aretirali nekaj fašistov, a jih par trenutkov pozneje zopet izpustili. Procesija se je nato mirno pomikala dalje proti trgu Unità, kjer so že čakali fašisti. Kmalu je bila procesija na trgu in fašisti so skušali prodreti med vernike, da bi jim odvzeli zastave raznih svetnikov. Ker se jim to ni posrečilo (odganjali so jih namreč stražniki in orožniki), so začeli žvižgati, metati med duhovščino in vernike gnile paradižnike in limone, klicati »abbasso i pretti« in druge nerazumljive psovke in peti fašistovsko himno »Giovinezza« med medklici »Eja, Eja Alala«. Razume se, da je nastala radi tega med verniki in duhovščino velika panika: otroci so jokali, matere begale sem ter tja in iskale svoje otroke. Kmalu je bila procesija malone razpršena; le nekateri verniki, katerim so se pozneje pridružili še drugi, so šli dalje s procesijo skozi oboke mestne palače proti cerkvi sv. Justa. Na obširnem prostoru pred cerkvijo je stala druga gruča fašistov. Eden izmed njih je ustrelil s samokresom, ko je dospela procesija mimo njih, v zastavo slovenske Marijine družbe. Tudi tu je nastala panika.

Nesreča z orožjem ali brat nehote ranil sestro. V majhni vasici Baré v bližini Isole v Istri stanuje družina Frančiška Zlatića. V nedeljo zjutraj, ko so se nahajali člani družine v raznih sobah in opravljali hišna dela, so nenadoma zaslišali močan strel iz samokresa in klicanje na pomoč, ki je prihajalo iz kuhinje, kjer sta se mudila brat Karl in 15 letna sestra Ana. Kmalu so bili domačini v kuhinji in videli, da se Ana zvija na tleh v mlaki krvi. Anin oče ni dolgo premišljeval, kaj naj ukrene s hčerko, ki je bila nevarno ranjena na vratu. S pomočjo domačih in nekaterih vaščanov je dal odpeljati v tukajšnjo mestno bolnišnico. — Izvedelo se je, da je bila Ana ranjena na ta način: Njen brat Karl je nabasal v kuhinji samokres. Nenadoma pa se samokres izproži in rani Ano, ki je kuhala pri ognjišču kosilo, v vrat. Svojega čina se je fant tako ustrašil, da je pobegnil v neznan kraj. Oblastvo ga zasleduje.

Burja. V nedeljo proti večeru so se predstavile na rešilni postaji tri osebe, ki so postale žrtev burje. Prvi, 65 letni Josip Ronchi je zadel, ker ga je burja gnala, z glavo ob zid in se lahko ranil. 13 letni Jordan Bonivento je padel in si zvil levo in desno roko. Tudi 66 letni Dominik Leoni je padel in se poškodoval na čelu.

Mali tatinski dnevnik. Preteklo noč so vdrli neznani tatovi v manufakturno trgovino Elma Tomasinija v ulici Sette Fontane št. 54 in odnesli za 8000 lir raznovrstnega blaga.

— V hotelu «Union» je izmanjkalo Amaliji Cappellani, lastnici istega hotela, za 2300 lir perila. Kot tat je bil aretiran neki natakar uslužben v hotelu. Ko so mu namreč policijski agentje preiskali stanovanje, so našli v stanovanju še vso ukradeno perilo.

Jetniki, ki nočejo — jesti. Včeraj zjutraj so začeli jetniki v zaporu Coroneo stavkati z gladom. Stavkajo radi tega, ker ne pridejo takoj pred sodišče.

Vesti iz Goriške

Oglas. Civilni komisariat sežanski razglaša: Vsled odredbe Generalnega civilnega komisariata za Julijsko Benečijo se daja na znanje vsem udeleženim strankam, da je izvažanje lesa iz političnega okraja sežanskega le tedaj dovoljeno, ako je dotični tovorni list opremljen s klavzulo: «ni zadržka», ki jo izda Civilni komisariat v Sežani dogovorno z gozdnim tehnikom. V primeru, da bi se stranke ne pokorile tej odredbi, je odhodni postaji odpošiljatev totovornega blaga zabranejna. — Civilni komisariat v Sežani, 15. septembra 1921.

Vesti iz Notranjske

Iz Idrije. — Idrijsko dijaštvo je priredilo dne 8. t. m. ljudsko veselico v dvorani hotela Didič z različnim vzporedom. Povabljena so bila vsa društva brez razlike strank in stanov. Veselica se je vršila ob obilni udeležbi v popolnem redu. S to prireditvijo je hotelo pokazati idrijsko dijaštvo, da hoče odslej vstopiti v stike z delavskim ljudstvom in mu pomagati v vseh ozirih. Veselica je pokazala, da se je ta namen popolnoma posrečil.

Ljudstvu, ki je razumelo naše delo in se odzvalo vabilu v tolikem številu — naša najtoplejša zahvala. — Na svidenje!

Iz Vipave. Na Mali Šmaren, 8. t. m. se je otvorila v Vipavi ob navzočnosti mnogobrojnega občinstva nova Hrovatinova gledališka dvorana. Za dovoljno varstvo je poskrbelo kr. orožništvo, ki ni imelo niti najmanjšega povoda nastopiti za vzdrževanje miru in reda. Zbrane so bile stotine našega ljudstva iz vse Vipavske doline, z bližnjega Krasa in iz naših gorskih vasi. S poudarkom moramo omeniti veliko udeležbo Ajdovcev, ki ne manjkajo nikdar in nikjer, koder gre za kulturne prireditve. Čast jim!

Dvorana se je otvorila pri oblastveno zakritem «jugoslovanskem solncu». Prolog je sestavil g. Fran Silvester, ki je bil pred 54. leti prvi režiser diletantov vipavske narodne čitalnice.

Prolog

(govori deklica v narodni obleki).

Pozdravljeni prijatelji mi mili!
Pozdravljam Vas, ta naš slovesni dan,
ki ste s pohodom nas razveselili
in prihiteli v novi dom krasan.
Oj čujte! kar Slovenija bo mila
čitalnici po meni govorila:

Let petdeset in sedem je minilo,
kar si rojena hčerka mi bilá;
premnogim bila si v pouk, vedrilo,
a tudi mnogim srcem vir solzá,
ker niso čuvali te tvoji sini,
ker niso bili záte vsi edini.

Pa naj pozabljena so tužna leta,
ne vrni več med brate se prepir!
Objemi vse ljubezen, sloga sveta,
ki v Bogu ima milostni izvir.
Mladenči jaki, ve deklice blage!
Naj Bog in narod so vam cvetke drage!

Čitalnica! ti bodi učilišče,
ljubiti srčno naš slovenski dom.
Nikdar ne bodi podlosti ognjišče,
ki vodi v roke te sovražnikom. —
Oj hčerka! — prosim — tvoja ljuba mati:
«Ostani zvesta domovini zlati.»

Ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi,
prekrasno naš Prešern je zapél,
zato s sosedi hčerka v miru bódi,
da spoštovati tujec te bo jel!
Ne zabi rék, ki je nad vse zabave:
Da hčerka si velike majke Slave. —

Po končanem pozdravnem govoru stopila je deklica k okrašenemu Prešernovemu kipu. Med tem je za odrom zapel «tata»-Žvanutov pevski zbor iz Lozic z znano preciznostjo in ubranimi glasovi Gerbičev «Slovanski brod».

Komaj se poleže ploskanje poslušalcev, se dvigne zastor in prične se igra Fran Govekarjevih «Legijonarjev». — V podrobno kritiko se ne bom spuščal. — Vsi igralci brez izjeme so izborno igrali; obilo smeha je povzročil vsakokratni nastop Boštjana Ježa (g. Leban iz Št. Vida), zlasti je ugajal kot «junak-strahopetec» med legijonarji. — Nova scenerija je bila res krasna, delala bi čast vsakemu mestnemu gledališkemu odru, kar je zasluga umetnika g. Ščuke ter čitalniškega odbora. — Med odmori in pri prosti zabavi je prav lepo sviral Sežanski salonski orkester.

Z otvoritvijo nove dvorane je dana prilika vsem društvom Vipave in okolice za napredek na kulturnem in izobraževalnem polju. Za to mislimo in želimo, da bi se te prilike čim največ posluževala naša društva.

Gospodarstvo.

Ribarska pogodba med Jugoslavijo in Italijo. Predsednik tržaškega ribarskega društva in čl. italijanske delegacije pri pogajanjih, ki so se vršila na brijonskih otokih med zastopniki Jugoslavije in Italije glede ureditve ribarstva v onem delu jadranskega morja, ki je pred vojno pripadalo Avstriji, Davanzo je v enem tukajšnjih listov objavil nekatere resultate o teh pogajanjih. Iz njegovega poročila posnemamo sledeče važnejše podatke: Osnovo celo - odbe, ki jo morate potrditi še obe vladi, jugoslovenska in italijanska, tvori izjava, da se vode, ki oblivajo obale obeh držav v reškem zalivu, malem Kvarneru (Quarnerolo), v prolivih Zadra, Lastve in med Lastvo in Kučolo, smatrajo kakor mešano vodovje, v katerem imajo pravico ribarenja ribiči obeh držav.

Predložena je ustanovitev dveh stalnih mešanih komisij, ena za nadzorovanje praktičnega izvrševanja pogodbe in za spopolnitev iste; druga za znanstveno proučevanje jadranskega morja, posebno z obzirom na premikanje ribnih mas, kar se je do sedaj zanemarjalo.

Važno je dejstvo, da je ravno mešano vodovje najbogatejše na ribah v celem jadranskem morju, vsled česar ne bodo oškodovani ribiči niti ene niti druge strani, ker bodo lahko neovirano ribarili tam, kjer so tudi pred vojno imeli največ uspešnega lova. Istotako bo tudi dostavljanje rib v pristanišča Mali Lošinj, Trst, Reka in Benetke ostalo na višini kakor pred vojno, kar je posebno važno za konsumente. Največjo korist od te pogodbe pa bodete, po mnenju Davanza, imeli Chioggia in Benetke. Chioggia radi tega, ker živi skoraj izključno od ribolova, njeni ribiči ribarijo večinoma v krajih, ki so po pogodbi proglašeni za »mešano vodovje«; Benetke pa so tržišče za te ribiče, ki v tem mestu prodajajo ves svoj lov, vsled česar so Benetke prvi trg svežih rib v vsej Italiji.

Koristi Reke se v tej pogodbi niso omeniale, ker je reško ribarstvo tako neznatno, da ne prihaja niti v poštev, vsled česar se pičlemu številu reških ribičev ne bodo niti od jugoslovenske niti od italijanske strani delale nikake zapreke, ako bodo šli preko svojih obrežnih vod, kakor se jih tudi do sedaj nikdo ni dotikal.

— **Konference za izboljšanje valute v Jugoslaviji.** Trgovinska in obrtniška zbornica v Belgradu je sklicala konferenco o vprašanju valute. Konference so se udeležili zastopniki trgovine, industrije in denarnih zavodov. Konferenca je prišla do sledečih zaključkov: Vzrok padanja jugoslovenske valute tiči v nesmotreni trgovinski politiki, v potlačenju izvoza in v slabih prometnih razmerah. Da se uredijo državne finance, bi se morali redni izdatki kriti z direktimi progresivnimi davki. Razpisovanje in iztirjevanje sta predvsem že vsled tega oteškočena, ker je za posamezne pokrajine Jugoslavije v veljavi šest različnih davčnih sistemov. Davek za l. 1919. je deloma še nerazpisan in neiztirjan. Dalje vplivajo slabo na jugoslovensko valuto tudi veliki nakupi deviz s strani vlade, da plačuje v inozemstvu nakupljeno blago. Da bi se najelo posojilo v inozemstvu, o tem v sedanjih okoliščinah ni govora. Ker Jugoslavija ne poseduje dovolj lastnega kapitala za izgradnjo svojega narodnega gospodarstva, je treba stremeti za tem da se pritegne inozemski kapital.

Tudi v Zagrebu se je vršil 13. septembra v dvorani trgovinske in obrtne zbornice velik shod, katerega so se udeležili vsi zagrebški trgovci, industrijci in obrtniki.

Shod je razpravljal o vseh možnostih, kako izboljšati jugoslovensko valuto Na shodu se je obširno razpravljalo o tečajnicah in o inozemskih borzah, razpravljalo se je o slabem stanju valute, ki povzroča draginjo. Poudarjalo se je, da ne tvori edino pravega vzroka slabi valuti še ne povsem konsolidirano državno gospodarstvo kakor tudi ne davčna politika. Pravi vzrok slabemu stanju valute je predvsem iskati v brezvestnih špekulacijah z valuto na inozemskih borzah. Na borzah so špekulantje ki kupujejo jugoslovensko novčanico in z njo delajo špekulacije. Slabemu stanju valute pa je tudi krivo dejstvo da ni jugoslovenska novčanica na borzah inozemstva oficielno kotirana, kar povzroča da je jugoslovenska valuta dana na milost in nemilost valutnim špekulantom, ki na borzah jugoslovensko valuto le fiktivno beležijo. Sprejeta je bila obširna resolucija, naslovljena na finančnega ministra. Resolucija zahteva: 1.) poostreni nadzor poslovanja valutnih špekulantov; 2.) kotiranje jugoslovenske novčanice na tujih borzah; 3.) nadzorovanje poslov z valuto in devizami na tujih borzah, zlasti v Trstu, Milanu in Curihu in 4.) regulacijo deviznega in valutnega trga.

Pred nekaj dnevi je imel, kakor poroča »Jutranji list« iz Belgrada, finančno-gospodarski odbor ministerstev sejo na kateri je bil soglasno sprejet sklep, da se na veliko število predmetov popolnoma ukine carina, a na nekatere da se znatno zniža, da se na ta način poveča izvoz in se zabrani padanje jugosl. valute. Razen tega je ukinjena prepoved uvoza žitaric in obratno dovoljen izvoz moke, da se na ta način zaposlijo mlini. Ta sklep ministrskega odbora se izroči v odobritev zakonodajnemu odseku in stopi takoj v veljavo. — To je prva dredba jugoslovenske vlade za ukrepitev valute, kateri bodo sledile še druge.

Renata Kušar
Rafajlo Ilič
poročena
Trst, 17. septembra 1921.
701

MALI OGLASI

PRODA se hiša s tremi prostori, vrtom in vodnjakom. Naslov: Sv. Marija Magdalena zgornja 154. 1717

SREBRNE krone po L 1'50, baker do L 3'80. Scalinata 3, Fonda. 1720

GOSPODIČNA išče sobo, če mogoče v bližini zasebne šole pri Sv. Jakobu. Ponudbe pod «Učiteljica» na upravništvo. 1714

TRGOVSKI pomočnik špecerijske stroke išče službe za takoj. Ponudbe pod «Pomočnik» na upravništvo. 1719

VILA v Rogaški Slatini, najmodernejšem kopališču v Jugoslaviji na prodaj. Vila stoji na jako lepem prostoru, ima 3 pritlične sobe, kuhinjo, štiri sobe v podstrešju, vse mobilirano, s postelnino in perilom. Poleg vile je tudi obsežna drvarnica, 17 arov zemlje. (Sadonosnik in vrt). Cena L 35.000. Pojasnila daje Vinko Šket, II. Bistrica. 1718

UČENKO s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev sprejme Vinko Šket, manufakturna trgovina, II. Bistrica. 1715

PRODAJALKO z dobrimi referencami, izvežbano v manufakturni stroki sprejme Vinko Šket, manufakturna trgovina, II. Bistrica. 1716

SOBO z dvema posteljama po možnosti s hrano iščeta brata v bližini velike vojašnice. Cenjene ponudbe na Piazza S. Giovani 4, žganjarna. 1710

SLUŽKINJA, ki bi stregla bolno in opravljala hišna dela, se išče. Zglasiti se v Škednju št. 641. 1711

SLUŽKINJA se išče. Via Giulia 18, vrata 7. 1712

PROSTOVOLJNA DRAŽBA premičnin in nepremičnin se bo vršila dne 25. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v Podbrežah št. 4 pri Štorjah. Jakob Benčina, lastnik. 1713

ODLIKOVAN fotografski atelje Antona Jerkič, Trst, via Roma 24 (poštna ulica) je po ureditvi občinstvu zopet na razpolago. — Sorojaki! Jerkičevo podjetje je edino Vaše podjetje. Ako si ga hočete ohraniti, podpirajte ga. 1701

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, ulica Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 44

KROJAČNICA Avgust Stular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 23

KUPUJEM srebrne krone in zlato, ter plačam dražje kot drugi. Uilca Valdirivo št. 36, II. 1671

NOVE POSTELJE L 120.—, vzmeti 70, žimnice 50, nočne omarice, umivalniki, chiffoniers, popolne sobe se prodajo po zmernih cenah v ulici Fonderia 3. 1674

VINO, belo in črno istrsko se vdobi po dnevnih cenah na drobno in debelo na Opčinah pri R. Malalanu 386. 1679

POZOR! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 38

POSESTVO v Kantridi (sedaj spadajoče pod reško državo) obstoječe iz dveh hiš, gospodarskega poslopja in ca 3000 m² zemljišča v zelo lepi legi. Josip Curl, mesar, Kantrida pri Reki. 1688

SPREJME se starejša služkinja za pospravljanje sob, in ki bi pomagala v prostem času v trgovini manifakturnega blaga. Potrebno je znanje italijanskega jezika. Ponudbe pod »S 50« na upravništvo. 1689

ACETILENSKI aparat za 40—50 gorilk, nov ali rabljen se kupi. Ponudbe Via Cologna 4. 1693

FOTOGRAFSKEGA vajenca sprejme takoj Jerkič, via Roma 24. 1702

NA PRODAJ je več praznih sodov od 100 l do 700 l. Milič, Slivno št. 2. 1703

ŽIVINOREJCI! Pokvarjene testenine v majhnih množinah ali tudi cel vagon. Via Udine štev. 10. 1706

BRIVSKEGA pomočnika sprejmem takoj. Plača po dogovoru. Prinčič Štefan, Bovec. 1708

PRILETNA služkinja, zmožna poljedelskih del, se išče. Plača L 80.— mesečno. Scorcola S. Pietro 181. 1700

PRODA SE radi selitve po ugodnih cenah v večjem prometnem kraju na Notranjskem enonastropna hiša, v kateri je že dolgo let dobro idoča gostilna in trgovina z velikim prometom. Proda se ves k gostilni in trgovini spadajoči inventar. Hiša leži v središču trga tik državne ceste. Naslov pri upravništvu «Edinosti». 1704

HIŠA z gostilniško koncesijo, velika vinska klet, dvorana, 3 verande, terassa, 6 sob, vodovod, električna razsvetljava, v sredini mesta, se proda za L 90.000. Josip Maglica, Opatija. 1687

UBIRALEC in popravljalec glasovirjev in harmonijev. Pečar Andrej, Trst, via Coroneo 1, V. nad.

„MLADINSKO DRUŠTVO PROSVETA“ javlja vsem tovarišem in prijateljem društva žalostno vest, da je njegov ljubljeni tovariš

Rudolf Družina

preminul v soboto, dne 17. t. m.

Družini in vsem prizadetim naše iskreno sožalje.

754 **Mladinsko društvo Prosveta.**

Velika partija steklenih šip,

na drobno ali debelo

se proda

Preprodajalci, stavbeniki, mizarji in steklarji dobijo popust. — Ponudbe nasloviti na zalogo šip Trst, Piazza Oberdan št. 3. 758

„ITALIA PREVIDENTE“

Vzajemno zavarovalna anonimna družba proti požaru. — Glavno zastopstvo v Rimu.

GLAVNO ZASTOPSTVO
Trst, ul. S. Nicolò št. 11, I. n.
Telefon št. 24-86 bis 759
Agenti in zastopniki po vseh glavnih krajih.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2
(prej Barriera)

HIŠA z več let dobro idočo trgovino, gostilno in trafiko v najbolj prometnem kraju reške doline, ob glavnem križišču cest in blizu železniške postaje, je na prodaj. — Pojasnila dajo upravništvo. 745

Na prodaj:

pekarna, gostilna, sodavodnica, 14 oralov zemlje, dobre gostilne, mesnice, trgovine v mestu in okolici. Krasna vila s pohištvom v Celju. Lepa kmetijska posestva vsake vrste, veleposestva, grajščine, vinogradska posestva, mlin, žage, hiše in vile. — Pojasnila daje Karol Breznik, Celje, ul. Dolgopolje 3 Slovenija - Jugoslavija.

Županstvo občine Podgora

pri Gorici

vabi vse one v tukajšnjo občino pristojne, a izven iste živeče osebe, da dopošljejo tukajšnjemu občinskemu uradu do 10. oktobra 1921 svoje natančno izpolnjene družinske liste (ime, priimek, očetovstvo, materinsko, dan in kraj rojstva ter sedanje opravilo in bivališče).

Te liste rabi županstvo za sestavo izkaza oseb, ki so glasom st. germanske pogodbe zadobile italijansko državljanstvo po polnem pravu (di pieno diritto)

ŽUPANSTVO OBČINE PODGORA
dne 10. septembra 1921.
(748) Izredni komisar Dominko.

PODLISTEK

René Thévenin.

Železni malik

In pokazal je z roko na odprta vrata terase, skozi katera so hodili in se vračali živi stroji, ki so se skakajoč premikali po vrtih, a potem je nadaljeval:

— Gotovo so iskali malika, ker so prihajali vsako noč, krožili okolo rakve in se sedaj pa sedaj kazali grozilni, morda vsled podžigajoče sile, ki jih je vodila. Četudi nsmo zagrešili nikakega zločina, se nas je polotil strah in smo sklenili, prositi belokožce za pomoč. Zato sem odšel v mesta v gorovju. Ali, joj! Minul je še le prvi dan hoda, ko se me je polotila temna slutnja. V vsej naglici sem se povrnil proti svoji hiši. In kaj sem našel? Tam, kjer je stala cvetoča in srečna, je bil sedaj le kup pepela. Moji stariši, mlada žena in otročici so spali drug poleg drugega — bili so zadušeni.

Indijanec je obmolknil, dušilo ga je ihtenje.

Gospodar je rekel:

— Ravno radi teh mrtvih si bil obtožen, Quiterio?

— Da — je odgovoril Indijanec — belokožci niso hoteli verjeti moji pripovedbi, in ker ni nobeno drugo človeško bitje živelo v tistem kraju, ki bi moglo pričati za-me, so me spoznali kot krivega in me obsodili. Vi, gospodar, ste me rešili in se vam zahvaljujem za to, ker ste mi omogočili, da se bom mogel maščevati. Doslej vam nisem nič pripovedoval o tem, ker sem vedel, da ne bi mi verjeli. Sedaj pa sem govoril; ko ste tudi vi videli «stvari», morete razumeti, kdo da je izvršil grozni zločin, radi katerega sem bil obsojen, in ki ga moram kaznovati.

Tem besedam je sledil molk, poln težkih misli.

Mavricij Tarnier je vprašal:

— In kdaj so se dogodile stvari, o katerih pripoveduejte?

— Pred petimi leti — je odgovoril Indijanec.

— Ravno tedaj, ko je bil doktor Bernard v teh krajih — je pripomnil profesor — Vem, kaj pravim. Quiterio, ali bi danes spoznali malika?

— Ali bi mogel pozabiti oblik tega prekletega? Vidim ga, kakor da ga imam pred seboj, njegov grdi pogled, in mogel bi opisati drugo za drugo zlate ovratnice, ki so mu pokrivale prsa.

Profesor je vstal in je iz zabojčka, ki se je nahajal med prtljago, potegnil neki predmet.

Quiterio, glejte — je rekel.

— Je! Je isti — je izkriknil Indijanec z grozo. — Strašni malik! Kako to, da se nahaja tu? Imejte usmiljenje, gospod, skrite pred mano njegov zlobni pogled, hudoben kakor pogled smrti!

— Malik? — je ponovil Pedro Ibanez s pridušenim glasom. — Nosili ste ga torej seboj?